

2020-2021 ÜRETİM YILI

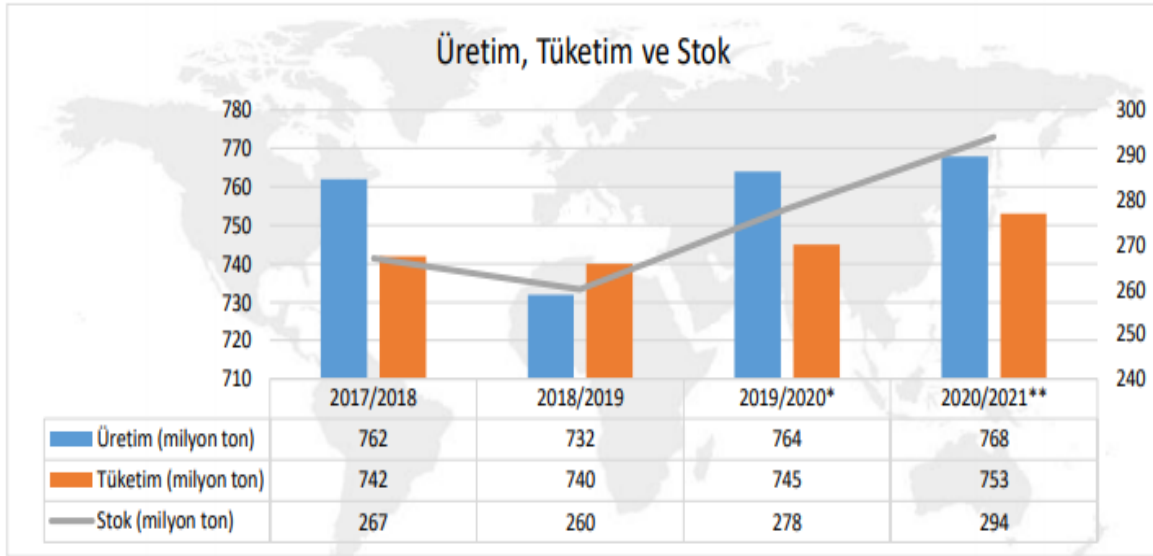
(1 EKİM 2020-31 OCAK 2021)

BUĞDAY DEĞERLENDİRME RAPORU

2020-2021 üretim yılında 1 Ekim-31 Ocak 2021 döneminde ülke ortalaması olarak düşen yağışlar uzun yıllar ortalaması ve geçen yıl yağışlarının altında gerçekleşmiştir. Ülke ortalaması olarak dört aylık yağış 194.9 mm olup, uzun yıllar ortalamasının (261.4 mm) ve geçen yılın (214.9 mm) sırasıyla %25 ve %9 olmak üzere altında gerçekleştirmiştir.

Sonbahar yağışları tüm bölgelerde uzun yıllar ve geçen yıldan düşük olurken, en fazla azalma iç Anadolu bölgesinde olmuş, Ege ve Karadeniz Bölgelerinde ise son 40 yılın en kurak sonbaharı yaşanmıştır.

Uluslararası Hububat Konseyi (IGC); Ocak ayında 2020/2021 sezonu buğday üretim tahminini Kasım ayına göre 1 milyon ton azaltarak 768 milyon ton, tüketimi 1 milyon ton artırarak 753 milyon ton ve stok miktarını 1 milyon ton azaltarak 294 milyon ton olarak öngörmektedir.

Kaynak: IGC, *Tahmin, **Projeksiyon

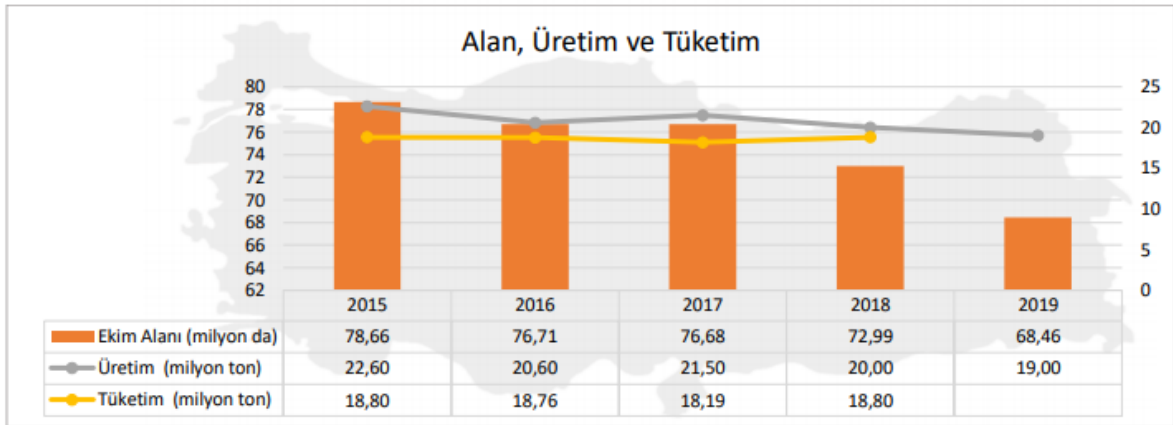
Ülke genelinde Aralık ayında da kuraklık seyri devam etmiştir. Bölge ve illerin tamamında (Antalya ve İzmir hariç) dramatik düşüşler kaydedilmiştir.

Buna karşılık Ocak ayında yağışlar ülke genelinde uzun yıllar ve geçen yıl yağışlarının üzerinde gerçekleşmiştir. Bu ayda yağışlarda uzun yıllara göre %43 ve geçen yıl yağışlarına göre %53 artış meydana gelmiştir. Bu ayda tüm bölgelerde değişen oranlarda yağış artışı olmuştur.

2020 yılında ülke genelinden uzun yıllardan daha sıcak bir sonbahar mevsimi yaşanmıştır. Benzer durum Aralık ayında da devam etmiştir. Uzun yıllar Ocak ayı ortalama sıcaklığı 2.7 °C iken, 2021 Ocak ayı 5.4°C olarak gerçekleşmiştir.

Bu dönemde (1 Ekim-31 Ocak 2021) Marmara Bölgesinde yağışlar uzun yıllar ortalamasına ve geçen yıla göre sırasıyla %10 azalma ve %33 artma, Ege Bölgesinde %17 azalma ve %19 artma, Akdeniz Bölgesinde %19 ve %26 azalma, İç Anadolu Bölgesinde %38 ve %21 azalma, Karadeniz Bölgesinde %39 ve %13 azalma, Doğu Anadolu Bölgesinde %28 ve aynı seviyede, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde %18 ve %26 azalma olmuştur.

2020 yılı buğday üretimi bir önceki yıla göre %7,9'luk artışla 20,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizde 2019 yılı buğday ekilişi 68,5 milyon dekar, toplam üretim 19 milyon tondur. Ekiliş alanlarının 57,5 milyon dekarında 15,85 milyon ton ekmeçlik buğday, 11 milyon dekarında 3,15 milyon ton makarnalık buğday üretilmiştir. 2018/2019 pazarlama yılı toplam buğday tüketimi 18,8 milyon ton olup buğday yeterliliği ise %100,5'tir.

Kaynak: TÜİK

Türkiye buğday ekilişinin tek başına %38'ini oluşturan İç Anadolu Bölgesinde 1 Ekim-31 Ocak 2021 arasında 101.8 mm yağış alınmış olup, Karadeniz Bölgesi ile birlikte kuraklığın en yoğun yaşandığı bölge olmuştur. Bununla birlikte kuru tarım alanlarında yağışsız sonbahar ve Aralık ayından sonra, Ocak ayında ortalama 53 mm yağış alınması ve daha sıcak olması nedeniyle çıkışlar büyük ölçüde tamamlanmıştır (düşük oranda da olsa tohumlarda bozulmaların olduğu görülmüştür).

Sulanan alanlarda ise, yağışı bekleme sebebiyle geç sulama sonucu çıkışta gecikme ve düzensizlik olmakla birlikte Ocak ayındaki olumlu iklim koşullarında bu durum telafi edilmiş, bitkiler gelişimlerine devam etmiştir. Ancak toprakta önemli bir rezerv olmadığı dikkate alındığında bundan sonra yaşanacak kuraklıkların etkisinin belirgin olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu sebeple, Mart-Nisan-Mayıs yağışlarının durumu belirleyici olacağından, yapılacak verim tahminlerinde isabetin bu aylardaki yağış verilerine dayalı yapılmasına bağlı olacağı anlaşılmaktadır.

Karadeniz Bölgesi İç Anadolu Bölgesi ile birlikte Yağış düşüklüğünün en yoğun yaşandığı bölgedir. Bununla birlikte, Ocak ayında ortalama 67 mm yağış düşmüş (uzun yıllar ortalaması ve geçen yıldan bir miktar daha yüksek) ve daha sıcak bir ay yaşanmıştır. Bunlara bağlı olarak özellikle iç ve geçiş kısımlarındaki buğday ekim alanlarında başta Tokat-Amasya olmak üzere çimlenme ve çıkış yetersizliği ve düzensizliği büyük ölçüde telafi edilmiştir. Bölgenin kıyı kısımlarında ise gelişimin daha iyi olduğu göz çarpmaktadır.

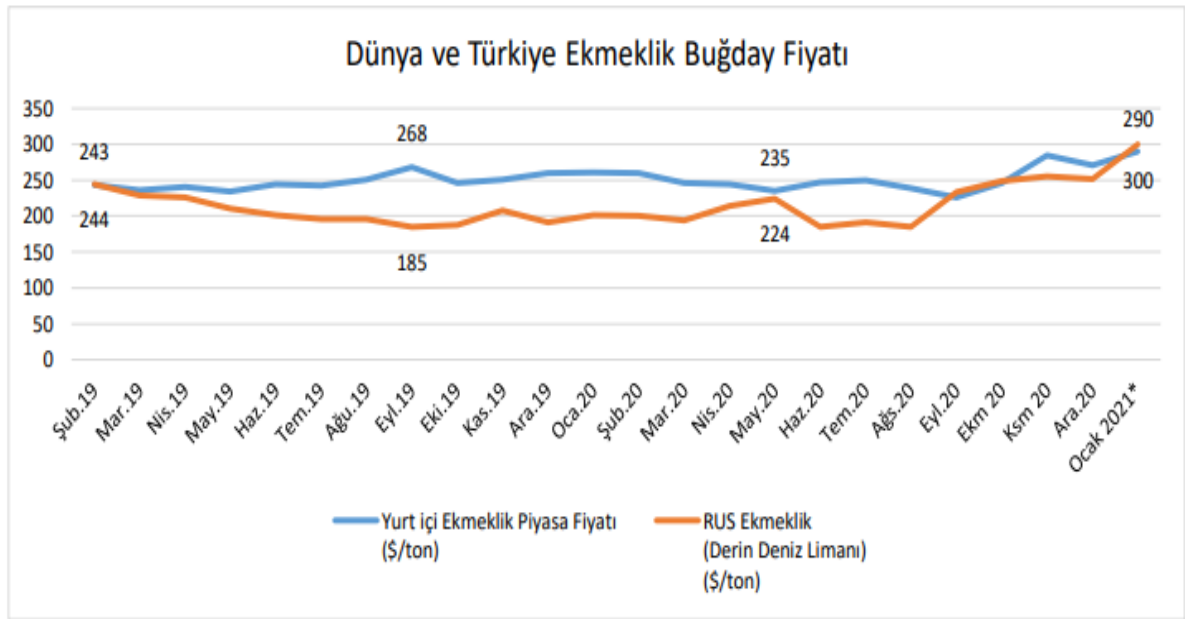
Ege Bölgesinde de kuraklık ciddi boyutta yaşanmakta iken (yağış eksikliğin etkisi iç Ege'de daha belirgin), Ocak ayında ortalama 133 mm yağış alarak, bu eksiklik büyük ölçüde telafi edilmiştir.

Bu Bölgeler dışındaki Akdeniz, Güneydoğu, Marmara, Doğu Anadolu Bölgelerinde yağış eksikliği görülmekle birlikte (bitki durumunun daha iyi), Ocak ayı yağışlarındaki artış ile su eksikliğinin etkilerinin büyük ölçüde ortadan kalktığı değerlendirilmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde tüm bölge ve illerde meteorolojik ve hidrolik kuraklık (yer altı ve yer üstü su seviyelerinde önemli düşüşler) yaşandığı ancak kışlık tabiatlı bir ürün olan buğday için henüz tarımsal bir kuraklıktan söz edilemeyeceği bunun için Mart-Nisan-Mayıs yağışlarının izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

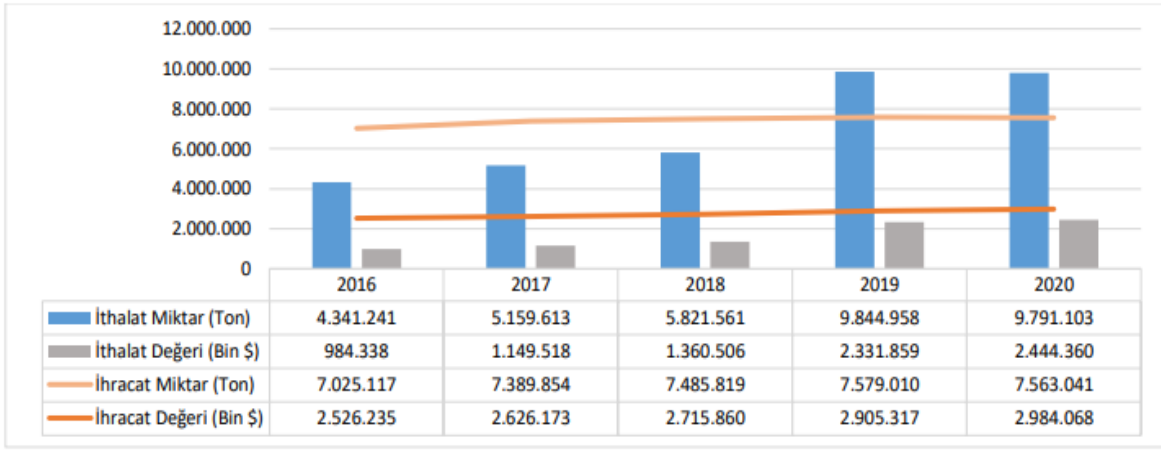
Ancak, özellikle İç Anadolu ve diğer bölgelerle geçiş alanlarında Ocak ayı yağışları ve uygun sıcaklık koşulları ile çimlenme ve çıkış eksikliklerinin büyük ölçüde tamamlandığı ve gelişimin devam ettiği görülmektedir.

Bununla birlikte, toprakta su rezervinin yetersizliği dikkate alındığında sezonun kalanındaki yağışlara bağlılığın çok yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Diğer bölgeler de ise, gelişme geriliğinin buğdayın telafi yeteneği kapsamında ortadan kalktığı düşünülmektedir.

Buğday fiyatlarının TMO'nun açıkladığı fiyatların çok daha üzerinde seyretmesi, bölgelere göre değişen miktarlarda buğday ekim alanlarında artışı beraberinde getirmiş olup, buğday ekim alanlarının %1-2 civarında arttığı ve 7,1 milyon hektarın üzerinde çıktığı tahmin edilmektedir. Buğday içinde artışın yine fiyat avantajı daha fazla olan makarnalık buğday ekiminde daha fazla olduğu değerlendirilmektedir (ülke makarnalık buğday ekim alanının %3-4 artması). Makarnalık buğday ekilişinde en büyük artışın Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olduğu, bunu İç Anadolu Bölgesinin izlediği değerlendirilmektedir.

TMO tarafından yayımlanmakta olan Günlük Piyasa ve Borsa Fiyatları Bültenine göre; 29.01.2021 tarihinde yurt içi ekmeklik buğday piyasa fiyatı 2.124 TL/ton (290 \$/ton) olup Rus ekmeklik buğday fiyatı ise 300 \$/ton'dur. Aynı tarihte Polatlı Ticaret Borsasında ekmeklik buğday fiyatı 2.429 TL/ton (331 \$/ton) olup Konya Ticaret Borsasında ise 2.244 TL/ton (306 \$/ton) olarak işlem görmektedir. Ayrıca aynı tarihte makarnalık buğday piyasa fiyatı 2.417 TL/ton (329 \$/ton) olup Konya Ticaret Borsasında 2.533 TL/ton'dan (345 \$/ton) işlem görmektedir.

Kaynak: TMO, Buğday ve Mamul Madde Karşılığı

TÜRKİYE MAMUL MADDE İHRACAT RAKAMLARI								
Yıllar	Un (ton)	Makarna (ton)	Bulgur (ton)	İrmik (ton)	Bisküvi (ton)	Toplam		
						(ton)	Değer (bin \$)	Buğday Karşılığı (ton)
2016	3.532.690	831.139	276.439	39.621	407.956	5.087.846	2.514.796	6.998.614
2017	3.489.624	1.055.256	257.298	59.659	442.632	5.304.469	2.611.344	7.347.840
2018	3.308.362	1.206.750	262.094	80.152	467.961	5.325.320	2.691.954	7.416.177
2019	3.262.133	1.272.881	262.615	81.461	520.667	5.399.757	2.877.584	7.511.956
2020	2.989.555	1.472.454	282.486	80.266	534.823	5.359.584	2.963.507	7.512.232

Kaynak: TMO

Ülkemiz buğday dış ticaretinde 2019 yılında 9,8 milyon ton buğday 2,3 milyar \$ karşılığında ithal etmiş olup buna karşılık 7,5 milyon ton buğday karşılığı buğday mamulleri (un, makarna, bulgur, irmik ve bisküvi) ihracatı gerçekleştirilmiş 2,9 milyar \$'lık ihracat geliri elde edilerek net 600 milyon dolar dış ticaret fazlası elde edilmiştir. 2020 yılında 9,8 milyon ton ve 2,44 milyar \$ karşılığında buğday ithalatı gerçekleşmiş olmasına karşın 7,6 milyon ton buğday karşılığı 2,98 milyar \$'lık mamul madde ihracatı gerçekleştirilerek net 540 milyon \$ dış ticaret fazlası elde edilmiştir.

DEĞERLENDİRME (TMO KAYNAKLI)

2020 Yılı Üretim Sezonunda; Dünya da görülen COVID-19 nedeniyle lojistik alanında yaşanan zorluklara rağmen dünya gıda sistemi bu zorluklara direnç göstermiş, gıda tedarikinde yaşanan bu endişe gıda krizine dönüşmemiştir.

Pandemiyle beraber buğdaya olan talep artmış, bu durum piyasalarda fiyatların yüksek seyretmesine neden olmuştur. Ülkemizde pandemi döneminde gıda ve tarımın güçlü altyapısı sayesinde gıda arzında sorun yaşanmamıştır.

COVID-19 salgınına rağmen gıda tedarik zincirinde aksaklık yaşanmaması için üreticilerimiz sahada aralıksız çalışmaya devam etmiş olup bunun neticesinde 2019 yılına göre %7,9 artışla 20,5 milyon ton üretim gerçekleşmiştir.

İç Anadolu Bölgesi: Ekilişler tamamlanmıştır. Ankara'da kuru tarım alanlarında bazı lokal bölgelerde buğdaydan arpaya geçişler olmuştur. Ocak ayının ikinci haftası başlayan yağışlar, kritik dönem baskısını kaldırmıştır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Bölgede buğday ekilişleri tamamlanmıştır. Bölgede mercimek ve pamuk alanlarına kayma nedeniyle buğday alanlarında %10 oranında azalma beklenmektedir.

Marmara Bölgesi: Bölge genelinde ekilişler tamamlanmıştır. Hububat alanlarında herhangi bir olumsuzluk bulunmamaktadır. Edirne'de yapılan incelemelerde çıkışlarda herhangi bir sorun bulunmadığı belirtilmiştir. Hububat alanlarında 2020 yılına göre yaklaşık %4 oranında artış beklenmektedir.

Akdeniz ve Ege Bölgeleri: Ekilişler tamamlanmıştır. Adana'da bir önceki yıla göre ekim alanlarında %10 oranında artışın olacağı öngörülmektedir. Ekilişlerde, tohum çimlenmesinde ve gelişiminde herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri: Yağışların yetersiz olması nedeniyle ekilişler yavaş ilerlemiş ancak tamamlanmıştır. Yağışların başlaması ile birlikte çıkışların hızlanması beklenmektedir. Muş ilimizde yapılan saha çalışmalarında %95 hububat ekilişlerinin tamamlandığı, Ekim ve Kasım ayı yağışlarının kısmen yeterli olduğu, çıkışlarda bir sorun bulunmadığı görülmüştür. Ülkemizde hububatta kışlık ekilişler tamamlanmıştır.

Trakya ve Akdeniz Bölgesindeki gerek ekiliş alanlarında gerekse üretimdeki artış öngörülerini, mevcut durumda diğer bölgelerdeki lokal olumsuzlukları telafi edebilecek düzeydedir.